

Топорецька З. М.,
кандидат юридичних наук,
асистент кафедри правосуддя
юридичного факультету
Київського національного університету
імені Тараса Шевченка

УДК 343.98

ОСОБЛИВОСТІ ПОЧАТКУ КРИМІНАЛЬНОГО ПРОВАДЖЕННЯ ТА ОБСТАВИНИ, ЯКІ ПІДЛЯГАЮТЬ ВСТАНОВЛЕННЮ ПРИ РОЗСЛІДУВАННІ СЛУЖБОВОЇ НЕДБАЛОСТІ

У статті на підставі аналізу наукової літератури з криміналістики та кримінального процесу, матеріалів практики проаналізовано проблемні питання початку кримінального провадження та визначення кола обставин, які підлягають встановленню при розслідуванні фактів службової недбалості. Пропонуються шляхи вирішення існуючих проблем.

Метою цієї статті є дослідження особливостей початку кримінального провадження та визначення кола обставин, які підлягають встановленню при розслідуванні службової недбалості.

Правоохоронні органи часто отримують інформацію про факти службової недбалості з інформації в засобах масової інформації про певну подію: аварію, пожежу, забруднення території тощо. Кримінальні провадження у такому разі зазвичай розпочинаються після огляду місця події. Усні чи письмові заяви (повідомлення) про вчинення цього злочину подаються за результатами ревізій чи службових перевірок.

Найбільша група обставин, які підлягають встановленню при розслідуванні службової недбалості, це подія кримінального правопорушення. Необхідно встановити: хто, коли і в яких обставинах повідомляв про факт недбалості; опис органу, в якому працює особа; опис посади та повноважень службової особи; аналіз прийнятих нею рішень, вчинених дій; чи належать до службових обов'язків службової особи певні обов'язки, невиконання яких призвело до службової недбалості; які дії особа була зобов'язана вчинити і яким чином, чому не робила цього тощо.

Крім того, додатково під час розслідування встановлюються: особа, винна у вчиненні службової недбалості, вид і розмір заподіяної школи; пом'якшуючі та обтяжуючі обставини, підстави для звільнення від кримінальної відповідальності або покарання тощо.

Правильне визначення кола обставин, які підлягають встановленню у кримінальному провадженні щодо розслідування службової недбалості, дозволяє слідчому правильно організувати та планувати розслідування, досягти мети і виконати завдання кримінального провадження, визначені в ст. 2 КПК України.

Ключові слова: службова недбалість, початок кримінального провадження, досудове розслідування, обставини, які підлягають встановленню.

Чи не щодня ЗМІ повідомляють про нещасні випадки, які, як правило, є результатом службової недбалості: пожежі, забруднення території, пошкодження чи руйнування об'єктів будівництва чи інженерної інфраструктури. В результаті таких подій часто заподіюється шкода життю, здоров'ю чи майну населення. Фактично будь-хто з членів суспільства щодня ризикує стати потерпілим від наслідків недбалого ставлення до виконання своїх службових обов'язків. При цьому, особливий характер суспільної небезпеки службової недбалості полягає у тому, що злочин вдається виявити лише у випадку настання певної події, якою заподіюється шкода або яка призводить до смерті випадкових громадян, тобто потенційною жертвою злочину може стати будь-хто з нас.

У зв'язку з поширеністю фактів службової недбалості та враховуючи її суспільну небезпеку і непередбачувані ризики для суспільства, правильне визначення обставин, які підлягають встановленню при виявленні фактів службової недбалості, є вкрай важливим для працівників правоохоронних органів.

Дослідженню причин виникнення, особливостей кваліфікації та відмежування від інших злочинів, а також проблем розслідування службової недбалості присвячено роботи таких учених, як: О. Ф. Бантишев, О. О. Бахуринська, Д. А. Бондаренко, Т. Є. Дунаєва, О. О. Дудоров, В. А. Журавель, А. А. Задорожний, М. І. Мельник, В. О. Навроцький, М. А. Погорецький, О. В. Пчеліна, В. І. Рибачук, Н. Ю. Худякова та ін. Проте у більшості досліджень вчені розглядають службу недбалість в контексті комплексних досліджень особливостей кваліфікації та розслідування злочинів у сфері службової діяльності. Водночас спеціальні комплексні дослідження обставин, які підлягають встановленню при розслідуванні фактів службової не-

дбалості з урахуванням змін до ст. 367 КК України та змін у кримінальному процесуальному законодавстві щодо визначення предмета доказування практично відсутні.

Отже, метою статті є дослідження особливостей початку кримінального провадження та визначення кола обставин, які підлягають встановленню при розслідуванні службової недбалості.

На відміну від ряду інших злочинів у сфері службової діяльності службова недбалість не належить до справ приватного обвинувачення, а тому інформація може бути отримана з різних джерел. Відповідно до ст. 214 КПК України приводами для внесення відомостей про злочин до Єдиного реєстру досудових розслідувань (далі – ЄРДР) та початку досудового розслідування є: – заява (повідомлення) про чинення кримінального правопорушення (як правило, надходить від потерпілої особи чи контролюючих органів); – безпосереднє виявлення слідчим, прокурором або судом ознак злочину.

При цьому, підставою для початку кримінального провадження, як зазначає М. А. Погорецький, є наявність у такому приводі обставин, що можуть свідчити про вчинення кримінального правопорушення (ч. 1 ст. 214 чинного КПК України, визначаються уповноваженою особою залежно від результатів співзіставлення наявних даних, що містяться у відповідних приводах до початку досудового розслідування, та ознак злочину¹.

Найчастіше правоохоронні органи отримують інформацію про факти службової недбалості з інформації в ЗМІ про якусь подію: нещасний випадок, пожежа, забруднення території тощо. При цьому кримінальне провадження зазвичай розпочинається після огляду місця події (місця, де настали суспільно-небезпечні наслідки службової недбалості).

Наприклад, через резонанс у ЗМІ за фактом серії великих аварій, що тра-

¹ М. Погорецький, 'Початок досудового розслідування: окремі проблемні питання' (2015) 1 Вісник кримінального судочинства 99.

пилися на тепломережах в Харкові, розпочато кримінальне провадження за ч. 2 ст. 267. З 22 лютого 2018 року в Шевченківському, Київському, Немишлянському, Індустріальному, Слобідському і Основ'янському районах Харкова сталася серія аварій на тепломагістралях. Через пориви труб без тепла залишилося понад 700 об'єктів (житлових будинків, навчальних закладів, медичних установ і т. д.). Раніше, в жовтні 2017 року керівництво міськвиконкому та відповідних комунальних підприємств заявляли про готовність мереж до опалювального сезону¹.

Усні повідомлення про вчинення службової недбалості рідше стають приводом для початку кримінального провадження. Проте й в такому випадку зазвичай до правоохоронних органів звертаються з письмовою заявою потерпілі чи контролюючі органи, надаючи підтвердження виявлених ними фактів службової недбалості (акти перевірок, висновки ревізій).

Наприклад, за результатами опрацювання матеріалів ревізії фінансово-господарської діяльності Коростенського комунального підприємства встановлено, що службові особи, здійснюючи господарську діяльність за період із січня 2012 по лютий 2017 роки, несумлінно ставилися до службових обов'язків. Унаслідок цього ними допущено фінансові порушення, які призвели до втрат підприємства на загальну суму 219,39 тис. грн².

Виходячи зі ст. 91 КПК України, обставинами, які підлягають встановленню під час розслідування службової недбалості, є:

Подія кримінального правопорушення (час, місце, спосіб та інші обставини вчинення кримінального правопорушення):

– хто, коли і за яких обставин повідомив про факт вчинення службової недбалості;

– характеристика органу, установи, організації, де працює службова особа (назва, час створення, місцезнаходження, вид, форма власності, структура, повноваження, особливості створення);

– характеристика посади та повноважень службової особи (коли і ким призначено на посаду; яке місце займає особа в структурі організації, де працює; чи є особа службовою; які функції покладено на особу, які повноваження їй надано, якими документами регламентовані такі повноваження);

– аналіз прийнятих службовою особою рішень, вчинених дій в конкретному випадку: які службові обов'язки покладені на службову особу, чи виконувала вона свої службові обов'язки; чи визначено спосіб виконання певних службових обов'язків і чи дотримувалася особа його;

– чи належать до службових обов'язків дії, невиконання яких призвело до службової недбалості;

– яким способом вчинено службову недбалість (невиконання чи неналежне виконання службових обов'язків), які дії зобов'язана була вчинити особа і в який спосіб і чому не вчинила. Чи вчинялися якісь дії за дня приховання фактів службової недбалості;

– чи існували якісь об'єктивні чинники, які перешкождали належному виконанню особою своїх службових обов'язків;

– чи були можливості виконати свої обов'язки належним чином або ж відвернути чи мінімізувати суспільно-небезпечні наслідки вчиненого;

– які часові межі вчинення злочину і яка тривалість злочинної діяльності, це був одиничний факт чи особа систе-

¹ Аварії на тепломережах в Харкові розслідуються як службова недбалість. Finance.ua <<https://news.finance.ua/ua/news/-/421997/avariyi-na-teplomerezah-v-harkovi-rozsliduyutsya-yak-sluzhbova-nedbalist>> дата звернення 03.03.2018.

² На Житомирщині розпочато розслідування службової недбалості посадовців комунального підприємства, яка призвела до втрат на суму майже 220 тис грн. ДреВКор. <<http://www.drevkor.info/2017/07/220.html>> дата звернення 03.03.2018.

матично не виконує чи неналежним чином виконує свої службові обов'язки;

– що є місцем вчинення злочину, чи співпадає місце вчинення службової недбалості з місцем події;

– чи є в діях службової особи ознаки інших злочинів (службове підроблення, службові зловживання, розтрата чужого майна тощо).

Винуватість обвинуваченого у вчиненні кримінального правопорушення, форма вини, мотив і мета вчинення кримінального правопорушення.

Ця група обставин передбачає встановлення спеціального суб'єкта злочину, за можливістю – його персоналіфічні дані (прізвище, ім'я, по батькові, дата і місце народження і проживання), громадянство.

1) Хто вчинив кримінальне правопорушення? Це головна обставина, що підлягає з'ясуванню в процесі розслідування кримінального правопорушення. Крім персоналіфічних даних і встановлення належності особи до службових осіб необхідно встановити освіту, кваліфікацію і професійний досвід особи, чи могла службова особа передбачати настання певних наслідків у результаті невиконання або неналежного виконання своїх службових обов'язків.

Також слід встановити, чи лише через протиправні дії службової особи настали наслідки у вигляді заподіяння шкоди, чи можливо інші особи (їх бездіяльність чи службові зловживання) призвели до заподіяння шкоди.

2) Форма вини. Злочинна недбалість вчиняється у формі необережності. Проте слід встановити, чи були якісь фактори об'єктивного характеру, які перешкодили йому належним чином виконати свої службові обов'язки (відсутність фінансування, відсутність будівельних матеріалів, транспорту тощо).

Також слід встановити, чи могла службова особа передбачити настання певних наслідків у результаті невиконання або неналежного виконання своїх службових обов'язків.

3) Яка основна мета і мотиви вчиненого злочину?

Оскільки злочин вчиняється з необережності, мотиви його вчинення можуть бути різноманітними: помилкове сприйняття своїх службових обов'язків та своєї ролі в організації робочого процесу роботодавця та виробничих процесів; кар'єризм, бажання виконати роботу швидко і всупереч встановленим правилам; бажання полегшити свою роботу, не обтяжувати себе виконанням усіх обов'язків; бажання раніше закінчити роботу тощо.

Мету службової недбалості також важко визначити, оскільки особа не усвідомлює, що вчиняє злочин. Часто недбале виконання службових обов'язків вчиняється з метою раніше піти з роботи, отримати премію, відпустку тощо.

Вид і розмір шкоди, завданої кримінальним правопорушенням, а також розмір процесуальних витрат.

В цій групі обставин слід отримати відповіді на такі питання:

– норми природного видобутку сировини, готової продукції, товарів; умови їх збереження і відповідність технології збереження нормативним вимогам;

– кому конкретно заподіяна шкода в результаті службової недбалості;

– в чому вона виразилася, які види майна зазнали пошкоджень чи знищення і характер заподіяних збитків;

– які розміри заподіяної шкоди, у чому виражається істотна шкода, заподіяна злочином, чи тяжкі наслідки;

– чи могла особа передбачити та відвернути чи мінімізувати розмір заподіяної шкоди.

Розмір істотної шкоди та тяжких наслідків визначено в примітці до ст. 364 КК України, згідно з якою істотною є шкода, яка в сто і більше разів перевищує неоподатковуваний мінімум доходів громадян. Тяжкими наслідками вважаються такі наслідки, які у двісті п'ятдесят і більше разів перевищують неоподатковуваний мінімум доходів громадян.

Нагадаємо, що відповідно до пункту 5 підрозділу 1 розділу XX Податко-

вого кодексу України якщо норми інших законів містять посилання на неоподатковуваний мінімум доходів громадян, то для цілей їх застосування використовується сума в розмірі 17 гривень, крім норм адміністративного та кримінального законодавства в частині кваліфікації адміністративних або кримінальних правопорушень, для яких сума неоподаткованого мінімуму встановлюється на рівні податкової соціальної пільги, визначеної підпунктом 169.1.1 пункту 169.1 статті 169 розділу IV цього Кодексу для відповідного року (50 відсоткам розміру прожиткового мінімуму для працездатної особи (у розрахунку на місяць), встановленому законом на 1 січня звітного податкового року)¹.

Зокрема, на 2018 рік податкова соціальна пільга становить 881 грн (1762 грн*50%). Отже в 2018 році для притягнення особи до кримінальної відповідальності за службову недбалість, в результаті їх злочинної діяльності повинна бути заподіяна істотна шкода в розмірі $881 \cdot 100 = 88\,100$ грн. Тяжкі наслідки ж становлять відповідно $881 \cdot 250 = 220\,250$ грн.

В літературі немає єдності щодо виду шкоди, яка може заподіюватися в результаті вчинення службової недбалості. Більшість вчених погоджуються, що істотна шкода та тяжкі наслідки не можуть становити зміст наслідків нематеріального характеру. Тут мова може йти про врахування похідних наслідків: а) фізичної шкоди (витрати на лікування чи протезування потерпілої особи); б) порушення законних прав та інтересів громадян (витрати на відновлення таких прав, як виплати незаконно взятому під варту чи ув'язненому або незаконно звільненому з роботи чи навчання, відшкодування за невиконання судового рішення)².

Водночас, як вказав Верховний Суд України, така шкода може: становити не лише майнову шкоду, а й включати прояви немайнової шкоди, але тільки ті, які можуть одержати майнове відшкодування (як істотна шкода може враховуватися будь-яка за характером шкода, якщо вона піддається грошовій оцінці та відповідно до такої оцінки досягла встановленого розміру). Так, за конкретних обставин справи, наслідки нематеріального характеру, які піддаються грошовій оцінці (реальна шкода) та відповідно до такої оцінки досягли встановленого розміру («істотної шкоди» чи «тяжких наслідків») із заподіянням шкоди охоронюваних Конституцією України чи іншими законами прав та свобод людини і громадянина (соціального, політичного, морального, організаційного чи, іншого характеру), можуть бути із: спричинення фізичної шкоди – витрати на лікування чи протезування потерпілої особи; порушення законних прав та інтересів громадян – витрати на відновлення таких прав (виплати незаконно взятому під варту чи ув'язненому або незаконно звільненому з роботи чи навчання, відшкодування за невиконання судового рішення, компенсацію шкоди від поширення відомостей, які ганьблять особу тощо); політичної шкоди (витрати на проведення нових виборів та заходів антитерористичного характеру тощо); організаційної шкоди (витрати на відновлення роботи установи). При цьому Суд вважає, що у вироку (ухвалі) має бути чітко встановлено і доведено, що саме вчинення того чи іншого службового злочину стало причиною відповідних наслідків. Обчислення їх розміру також має бути належним чином підтверджено (в т.ч. цивільним позовом, як підтвердження факту та розміру реальної майнової шкоди) та не викликати сумнівів³.

¹ Податковий кодекс України: Закон України від 02.12.2010 № 2755-VI <<http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>> дата звернення 03.03.2018.

² С Рак, 'Істотна шкода як ознака об'єктивної сторони складу злочину, передбаченого ст. 367 КК України' (2017) 32 Питання боротьби зі злочинністю 202 <<http://pbz.nlu.edu.ua/issue/view/6071>> дата звернення 03.03.2018.

³ Постанова Верховного Суду України від 27.10.2016 р. у справі № 5-99кк16. Юридичний інтернет-ресурс «Протокол». <http://protokol.com.ua/ua/vsu_dekriminalizatsiya_st_st_364_365_kk_ukraini_prizvela_do_pereglyadu/> дата звернення 03.03.2018.

Обставини, які впливають на ступінь тяжкості вчиненого кримінального правопорушення, характеризують особу обвинуваченого, обтяжують чи пом'якшують покарання, які виключають кримінальну відповідальність або є підставою закриття кримінального провадження.

У відповідних випадках підлягає встановленню вчинення кримінального правопорушення повторно, масштаб розмір, види завданої шкоди, кількість потерпілих, ви вчинялися якісь дії за для приховання злочину тощо.

Повнота розслідування передбачає обов'язок встановлення всіх наявних обставин. При цьому, зазвичай сторона захисту сама зацікавлена в наданні інформації про обставини, які пом'якшують покарання, виключають кримінальну відповідальність чи є підставою для закриття кримінального провадження. Тоді завдання слідчого оцінити обґрунтованість, достовірність і достатність наданої інформації.

Зокрема, внесення ряду змін до КК України в статтю, якою передбачено кримінальну відповідальність за службову недбалість, призвело до декриміналізації окремих діянь, які не завдали шкоди у визначеному розмірі, що потягло за собою закриття кримінальних проваджень про службову недбалість.

Обставини, що є підставою для звільнення від кримінальної відповідальності або покарання. Особа звільняється від кримінальної відповідальності у випадках, передбачених КК України, а також на підставі закону України про амністію чи акта помилування.

Розділ IX КК України передбачає випадки звільнення від кримінальної відповідальності. Розділ XII КК України регулює питання звільнення від покарання чи його відбування.

Обставини, які підтверджують, що гроші, цінності та інше майно, які підлягають спеціальній конфіскації, одержані внаслідок вчинення кримінального правопорушення та/або є доходами від

такого майна, або призначалися (використовувалися) для схиляння особи до вчинення кримінального правопорушення, фінансування та/або матеріального забезпечення кримінального правопорушення чи винагороди за його вчинення, або є предметом кримінального правопорушення, у тому числі пов'язаного з їх незаконним обігом, або підшукані, виготовлені, пристосовані або використані як засоби чи знаряддя вчинення кримінального правопорушення.

Спеціальна конфіскація, передбачена ст. 96–1 та 96–2 КК України, не може бути застосована за вчинення службової недбалості.

Обставини, що є підставою для застосування до юридичних осіб заходів кримінально-правового характеру.

Підстави та порядок застосування таких заходів передбачені Розділом XIV-1 КК України. Застосування таких заходів за вчинення службової недбалості не передбачено.

На практиці виникають проблеми з розмежуванням службової недбалості від порушення вимог законодавства про охорону праці (ст. 271 КК України), які співвідносяться як загальна та спеціальна норма. Для розмежування слід звернути увагу насамперед на функції, які покладені на службову особу органу державної влади чи місцевого самоврядування. Зокрема, «зовнішні» та «внутрішні» функції службової особи. «Зовнішні» функції спрямовані на реалізацію службовою особою владних повноважень, які тягнуть за собою правові наслідки для невизначеного кола непідлеглих їм по службі осіб. При виконанні зовнішніх функцій такі особи є представниками влади.

При виконанні «внутрішніх» функцій органу влади, тобто функцій з управління його діяльністю, посадова особа такого органу може визнаватися службовою особою (суб'єктом злочину у сфері службової діяльності) як така, що виконує організаційно-роз-

порядчі або адміністративно-господарські функції. Наприклад, керівник державного органу чи його апарату у взаємовідносинах з іншими юридичними та фізичними особами виступає від імені державного органу як представник влади, а виконуючи покладені на нього обов'язки з керівництва діяльністю працівників такого органу або управління чи розпорядження його майном, він виконує організаційно-розпорядчі або адміністративно-господарські обов'язки. Таким чином, представники влади чи місцевого самоврядування у разі виконання ними безпосередньо організаційно-розпорядчих чи адміністративно-господарських функцій у сфері забезпечення вимог охорони праці працівників відповідного органу влади чи місцевого самоврядування можуть визнаватися суб'єктами злочину, передбаченого ст. 271 КК¹ [6, с. 22]. У цьому випадку необхідним є встановлення особи, на яку були покладені обов'язки із забезпечення дотримання вимог безпеки праці на відповідному підприємстві, в установі, організації. Ситуація може ускладнюватися й через неузгодженість норм локальних нормативно-правових актів, що визначають коло обов'язків таких службо-

вих осіб. Тому в кожному конкретному кримінальному провадженні необхідно встановлювати зміст відповідних нормативно-правових актів у сфері забезпечення безпечних умов праці, розподіл обов'язків між відповідними службовими особами, компетенцію вищих керівників підприємств, установ, організацій і, безумовно, встановлювати наявність причинного зв'язку між порушенням та суспільно небезпечними наслідками у вигляді шкоди здоров'ю чи життю працівника. При цьому, шкода заподіюється працівникам підприємства, установи, організації, які постраждали внаслідок порушень вимог законодавства про охорону праці, тоді як при службовій недбалості шкода заподіюється будь-яким особам і не у зв'язку з виконанням ними трудових обов'язків.

Лише правильне визначення кола обставин, які підлягають встановленню в кримінальному провадженні при розслідуванні фактів службової недбалості, дозволить слідчому правильно організувати та спланувати розслідування, досягти мети та виконати завдання кримінального провадження, визначені в ст. 2 КПК України.

REFERENCE LIST

LIST OF LEGAL DOCUMENTS

1. Kryminalnyi kodeks Ukrainy [Criminal Code of Ukraine] Zakon Ukrainy vid 05.04.2001 № 2341-III Baza danykh «Zakonodavstvo Ukrainy» / VR Ukrainy <<http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2341-14>> data zvernennia: 03.03.2018 (in Ukrainian).
2. Podatkovyi kodeks Ukrainy [Tax Code of Ukraine] Zakon Ukrainy vid 02.12.2010 № 2755-VI Baza danykh «Zakonodavstvo Ukrainy» / VR Ukrainy <<http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>> data zvernennia: 03.03.2018 (in Ukrainian).
3. Kryminalnyi protsesualnyi kodeks Ukrainy [Criminal Procedural Code of Ukraine] Zakon Ukrainy vid 13.04.2012 № 4651-VI Baza danykh «Zakonodavstvo Ukrainy» / VR Ukrainy <<http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/4651-17>> data zvernennia: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/4651-17> data zvernennia: 03.03.2018 (in Ukrainian).

CASES

4. Postanova Verhovnogo Sudu Ukrainy vid 27.10.2016 u spravi № [Decision of the Supreme Court of Ukraine, 27/10/2016 in case no 5-99ks16] <http://protokol.com.ua/ua/vsu_dekriminalizatsiya_st_st_364_365_kk_ukraini_prizvela_do_pereglyadu/> data zvernennia: 03.03.2018 (in Ukrainian).

¹ О Бахуринська, 'Розмежування складів порушення вимог законодавства про охорону праці та службової недбалості' (2013) 4 Адвокат 20.

BIBLIOGRAPHY

ARTICLES

5. Bahurynska O O, 'Rozmezhuвання skladiv poryshennia vymog zakonodavstva pro ohoronu praci ta sluzhbovoi nedbalosti' [The differentiation of the composition of violations of the legislation on labor protection and official negligence] (2013) 4 *Advocat* 20–26 (in Ukrainian).

6. Pogoretskyi M A, 'Pochatok dosudovogo rozsliduvannia: okremi problemni pytannia [Initiation of pre-trial investigation: separate issues] (2015) 1 *Journal of criminal justice* 93–103 (in Ukrainian).

7. Rak S V, 'Istotna shkoda iak oznaka obiektyvnoi storony skladu zlochynu, peredbachenogo st. 367 CC Ukrainy' [Significant harm as a sign of the objective side of the crime, stipulated in Art. 367 of the Criminal Code of Ukraine] (2017) 32 *Pytannia borotby zi zlochynnistiu* 202–205 <<http://pbz.nlu.edu.ua/issue/view/6071>> data zvernennia 03.03.2018 (in Ukrainian).

Toporetska Z. Features of the beginning of criminal proceedings and circumstances that are established in the investigation of official negligence

In the article, based on the analysis of scientific literature on criminalistics and criminal process practical materials, the problematic issues of the initiation of criminal proceedings and the determination of a range of circumstances that are established in the investigation of the facts of official negligence are analyzed.

The purpose of this article is to study the peculiarities of the initiation of criminal proceedings and determine the range of circumstances that are established in the investigation of official negligence.

Often, law enforcement agencies receive information about the facts of official negligence from information in the media about an event: an accident, a fire, pollution of the territory, etc. Criminal proceedings usually begin after inspecting the place of the event (the place where the socially dangerous consequences of official negligence have occurred). Oral or written statements (reports) about the commission of this crime are filed on the results of revision or official inspections.

The largest group of circumstances that are established in the investigation of official negligence is the occurrence of a criminal offense. Establish: who, when and in what circumstances reported about the fact of negligence; description of the body where the official is employed; description of the position and powers of an official; analysis of decisions taken by the official, actions taken in the particular case; whether they belong to official duties, the failure to fulfill which resulted in official negligence; what actions the person was obligated to commit, and in what manner and why did not do it etc.

In addition, such circumstances are established during the investigation: the person guilty in the commission of negligence, the type and amount of crime damage; mitigating and aggravating circumstances, grounds for exemption from criminal liability or punishment etc.

The correct establishment of the range of circumstances that are established in criminal proceedings in the investigation of official negligence allow the investigator to properly organize and plan investigations, achieve the goal and fulfill the objectives of the criminal proceedings specified in Art. 2 CPC of Ukraine.

Keywords: *service negligence, beginning of criminal proceedings, pre-trial investigation, circumstances that to be established.*

Стаття надійшла до редакції журналу 03.03.2018.